

Gaarkeuken, met brug en sluisencomplex.

Gaarkeuken(in het Gronings *Goarkeuk'n* of *Goarkeuken*), is een gehucht net ten zuiden van Grijpskerk gelegen aan het Van Starckenborghkanaal.

Het gehucht Gaarkeuken heeft zijn naam te danken aan de gaarkeuken, dat wil zeggen een eenvoudig restaurant annex café.

Oorspronkelijk was de gaarkeuken geplaatst bij het zuidelijker gelegen Kolonelsdiep. Deze plaats wordt nu nog Oude Gaarkeuken genoemd. Tussen 1654 en 1657 werd een grotendeels nieuw kanaal gegraven tussen Groningen en Friesland, dat liep vanaf Brittil via Noordhornertolhek naar de Friese grens bij Gerkesklooster, waarvoor de gaarkeuken werd verplaatst naar de huidige plek op de kruising van het Van Starckenborghkanaal met het Langs- of Wolddiep .

Op 26 juni 1829 gebeurde er in Gaarkeuken een ongeluk met dodelijke afloop. Drie kinderen liepen bij de schuin omhoogstaande brug omhoog, waarna de contragewichten van de brug afbraken en de kinderen onder de brug kwamen.

In de tweede helft van de negentiende eeuw zijn de vaarwegen aangepast aan de moderne eisen van die tijd. In dit kader werd de Sluis Gaarkeuken in 1864 (min of meer) op de huidige plek aangelegd. Bij de sluis verrezen enige huizen waarvan de bewoners een bestaan zochten in de levering van schippersbehoeften: in de eerste plaats sterkedrank, maar ook proviand.

Tussen 1922 en 1924 werd de sluis van Gaarkeuken vernieuwd en vergroot. In 1938 werd het Hoendiep verruimd en uitgebreid tot het Van Starckenborghkanaal.

Dit Van Starckenborghkanaal is als vaarverbinding van Groningen naar Friesland in november 1938 officieel in gebruik gesteld door Koningin Wilhelmina.

Ter gelegenheid hiervan is een plaquette aangebracht op een van de bruggen bij de Oostersluis. Het kanaal is vernoemd naar de toenmalige commissaris van de Koningin: Edzard Tjarda van Starckenborgh Stachouwer.

Op 11 november 1944 werd de Gaarkeuken gebombardeerd door 15 Engelse Typhoons van Vliegbasis Volkel die er 32 bommen lieten vallen. De brug en sluisen alsook enige woningen werden totaal vernield. Doordat de waterhuishouding daarna niet meer in de hand te houden was, kwam er een groot gebied blank te staan. De sluis werd hersteld, maar was zo ontzet dat decennia later er nog stenen uit losraakten.

In 1966 werd het kanaal verbreed en geschikt gemaakt voor schepen tot 1350 ton.

In 1981 werd besloten tot de aanleg van de huidige sterk vergrote sluis. Voor de bouw hiervan moesten vijf sluiswachterswoningen en 575 bomen wijken.

